

1. Опрацювати теоретичний матеріал.

- Другорядні члени речення, які для підсилення їхньої смислової ролі виділяються в усному мовленні інтонацією й паузами, а на письмі – відповідними розділовими знаками, називаються **відокремленими**: *На відстані метра від мене на вікні сиділо галчєня, **майже доросле**.* (О.Копиленко.)

Відокремлені уточнювальні члени речення

Відокремлений уточнювальний член речення конкретизує зміст однойменного попереднього члена, звужуючи або обмежуючи його значення. Уточнювальні члени відповідають на питання *а де саме? а коли саме? а як саме? а який саме? а що саме?* і под. (*внизу, біля підніжжя гори; вчора, о першій годині; темний, аж чорний*).

Але за уточнювальні не слід сприймати такі члени речення, які пов'язані з однойменними членами підрядним або опосередкованим зв'язком.

Відокремлені уточнювальні члени речення в усній мові виділяються паузами та зміною інтонації, а на письмі — парними комами, рідше — парними тире.

Найчастіше уточнювальними бувають обставини місця, часу, а іноді — й обставини способу дії, означення, присудок, підмет, додаток.

1. [звідки?] *Згори*, [а звідки саме?] *з міста, текли до води запахи вечірніх лип.* (Ю. Яновський.)
2. [коли?] *Рано*, [а коли саме?] *за холоду, з росєю добре жати.* (І. Франко.)
3. *Данилко* [як?] *радо*, [а як саме?] *з підскоком, біг до сусідів.* (Петро Панч.)
4. *Над оболонню висять низько* [які?] *білі*, [а які саме білі?] *аж прозорі, хмари.* (І. Нечуй-Левицький.)
5. *Під синім склепінням високого неба розкинувся* [який?] *широкий*, [а який саме широкий?] *аж до самого обр'ю, степ.* (Ю. Бедзик.)

Іноді виділення тих чи інших членів речення як уточнювальних залежить від того, який зміст вкладає автор у своє висловлювання. Відповідно до цього й вимовляються вони з різною інтонацією.

1. [де?] *Там*, [а де саме?] *далеко*, [а де саме далеко?] *на Україні, сяє сонечко ясне.* (П. Грабовський.) — [де?] *Там далеко під горами смужкою блищить Дніпро.* (І. Нечуй-Левицький.)
2. [де?] *У нас*, [а де саме?] *на Волині*, найбільші й, мабуть, наймальовничіші озера. — *Мені здається, що пейзажі* [де?] *в нас на Україні* якоїсь приголомшливої краси й величі. (Ю. Яновський.)

Відокремлені уточнювальні члени речення можуть вводитися в речення також за допомогою слів *тобто, цебто, або (=тобто), чи (=тобто), а саме, наприклад, зокрема, у тому числі, особливо, навіть, хіба що, причому,*

мабуть. Такі слова від уточнювальних членів речення комою не відділяються.

1. *Щастя* [кого?] *художника*, [а кого саме?] *зокрема*

письменника, невіддільне від *щастя* його народу. (П. Воронько.)

2. [хто?] *Більшість*, [а хто саме?] *особливо молодь*, вбачали в поїзді до Морниці веселу розвагу. (І. Вільде.)

2. Виконати вправи за підручником письмово в зошиті.

Бажаю успіху!